

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie poprawy kultury informatycznej, umiejętności informatycznych i e-integracji (opinia rozpoznawcza)

(2011/C 318/02)

Sprawozdawca: **Laure BATUT**

Dnia 24 stycznia 2011 r. Komisja Europejska, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

poprawy kultury informatycznej, umiejętności informatycznych i e-integracji

(opinia rozpoznawcza).

Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 22 czerwca 2011 r.

Na 473. sesji plenarnej w dniach 13–14 lipca 2011 r. (posiedzenie z dnia 13 lipca) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął 136 głosami – 2 osoby wstrzymały się od głosu – następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Nierówności w dostępie do technologii informatycznych stanowią przedłużenie nierówności ekonomicznych i społecznych: pilne jest rozwinięcie wzrostu i zatrudnienia, by wyjść obronną ręką z kryzysu.

1.2 W wypadku WSZYSTKICH obywateli krytyczne zapoznawanie się z treściami wszystkich środków przekazu oznacza: 1) posiadanie połączenia; 2) umiejętność obsługi urządzeń; 3) swobodne posługiwanie się technologią; 4) posiadanie umiejętności użytkownika; 5) zaangażowanie w środowisko cyfrowe.

1.3 E-integracja musi opierać się na podejściu globalnym i dzięki technologiom informatycznym gwarantować samodzielność wszystkim ludziom, niezależnie od ich pozycji w społeczeństwie. Zdaniem EKES-u Unia Europejska i państwa członkowskie powinny gwarantować faktyczną e-dostępność poprzez stałe kształtowanie umiejętności informatycznych w celu ich wykorzystania w pracy i/lub życiu osobistym, a także w życiu obywatelskim.

1.4 Dostęp do infrastruktury i narzędzi należy traktować jako prawo podstawowe.

1.5 EKES pragnie, by władze europejskie, krajowe i lokalne wykorzystywały istniejące struktury dialogu do lepszego określenia realnych potrzeb w kontakcie z przedstawicielami zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego.

1.6 U samych podstaw e-integracji leżą jakość, innowacyjność, przejrzystość i dostępność, których można oczekiwać od usług świadczonych w interesie ogólnym, od administracji w Europie i w państwach członkowskich.

1.7 Jako że świat cyfrowy w szerokim zakresie dotyka społeczeństw⁽¹⁾, a w 2010 r. jeszcze 30 % gospodarstw domowych nie posiadało dostępu do internetu⁽²⁾, EKES uważa, że Unia

powinna pobudzać do działania i wytyczać kierunki w celu zadbania o równość szans obywateli. Mogłaby w tej dziedzinie zaproponować państwom członkowskim od razu zharmonizowane podejście, z uwzględnieniem wymogu ochrony w celu zabezpieczenia działań i danych. Komitet zaleca koordynację pomiędzy UE a państwami członkowskimi w zakresie:

— e-integracji osób starszych, w celu:

— wykorzystania Roku Aktywności Osób Starszych (2012) jako okazji dla UE do uwypuklenia roli łącznika, jaką pełnią TIK między pokoleniami, z myślą o utrzymaniu aktywności młodszych seniorów, przeciwko izolowaniu starszych seniorów i dla wygody ich życia;

— kierowania nauczaniem informatyki wśród osób starszych przez szkolenia i pomoc lokalną;

— dysponowania odpowiednimi celami, dostępnym sprzętem i oprogramowaniem, by wzbudzić zainteresowanie i potrzeby;

— utworzenia projektów lokalnych dotyczących elektronicznej służby zdrowia, odtwarzania zbiorowej pamięci np. społeczności lokalnej, samodzielności, tak aby odbudować więzi społeczne;

— e-integracji osób niepełnosprawnych, w celu:

— zapewnienia im udziału w społeczeństwie na równej stopie z innymi osobami dzięki technologiom TIK, pod warunkiem zapewnienia dostępności i łatwości użytkowania;

— stworzenia za pośrednictwem Komisji wymogu „projektowania dla wszystkich” (*design for all*) w przemyśle, wśród projektantów i konstruktorów, narzucenia klauzuli dostępności urządzeń i oprogramowania w imporcie oraz podjęcia środków zobowiązujących do upowszechniania inteligentnych rozwiązań w życiu domowym, w transporcie publicznym i prywatnym, w budownictwie itp.;

⁽¹⁾ Dz.U. C 116 z 20.4.2001, s. 30; Dz.U. C 77 z 31.3.2009, s.60 i 63; Dz.U. C 175 z 28.7.2009, s. 92; Dz.U. C 317 z 23.12.2009, s. 84; Dz.U. C 128 z 18.5.2010, s. 69; Dz.U. C 255 z 22.9.2010, s. 116; Dz.U. C 48 z 15.2.2011, s. 72; Dz.U. C 54 z 19.2.2011, s. 58; Dz.U. C 107 z 6.4.2011, s. 44 i 58; Dz.U. C 218 z 23.7.2011, s. 130.

⁽²⁾ Zob. Eurostat-STAT10/193 z 14.12.2010.

- e-integracji osób o niskich dochodach, w celu:
 - wsparcia produkcji oprogramowania dostępnego i dostosowanego do potrzeb społeczności mniejszościowych;
 - wspierania darmowych usług publicznego dostępu do internetu w newralgicznych punktach miast oraz ich zaniedbanych dzielnic;
 - umożliwienia nauki i zdobywania kwalifikacji potrzebnych do pracy przez e-nauczanie;
 - ułatwienia użytkowania otwartych danych 2.0 (*open data*) i otwartego oprogramowania;
 - e-integracji osób, którym brakuje podstawowego wykształcenia, w celu:
 - udostępnienia publicznego wsparcia na pomoc (lokale, „eksperci”), tak aby nie pozostawiać zainteresowanych samym sobie w kontakcie z urządzeniami;
 - wymagania od operatorów przystępnych cen użytkowania telefonu i mediów jako wsparcia w nauczaniu;
 - propagowania elementu zabawy, który zapobiega zniechęceniu się uczestników: poważne gry (*serious games*), oprogramowanie o treściach umożliwiających nabywanie umiejętności; wykorzystanie sieci społecznościowych;
 - zagwarantowania pomocy podmiotom lokalnym;
 - e-integracji mniejszości w celu:
 - wspierania projektów dotyczących wielojęzycznych i odpowiednio dostosowanych aplikacji internetowych (np. w zakresie edukacji zdrowotnej, e-zdrowia, e-nauczania itp.);
 - zapewnienia dostępu mniejszości do darmowych publicznych punktów internetowych, do e-nauczania i do szkoły.
- 1.8 W ogólnym ujęciu EKES uważa, że należy:
- włączyć e-integrację w główny nurt polityki na poziomie UE i państw członkowskich;
 - szybko ukończyć prace związane z infrastrukturą sieci (regiony odizolowane, szerokie pasmo itp.);
 - opracować publiczne strategie polityczne rozwoju sektora cyfrowego na poziomie europejskim, krajowym i lokalnym, które od samego początku będą miały charakter integracyjny i niedyskryminujący;
 - ułatwiać użytkowanie nieznacznie przestarzałych urządzeń i oprogramowania;
 - uruchamiać środki na rzecz e-integracji kobiet.
- 1.8.1 W odniesieniu do finansowania działań należy:
- wspierać finansowanie powszechnego dostępu za pomocą krajowych dotacji rządowych i funduszy wspólnotowych;
 - wspierać inwestowanie, zwłaszcza w usługi, które kierowane są ku grupom docelowym (EFS, EFRR), zagwarantować budżet na B+R w wysokości 3 % europejskiego PKB i zmniejszyć cięcia budżetów publicznych;
 - przeznaczyć na ten kluczowy cel fundusze rezerwowe, aby zachowywać wiedzę i łagodzić skutki kryzysu;
 - uwzględnić w programach działania władz lokalnych priorytet dotyczący technologii informatycznych (EFS) i udostępnić organizacjom zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego środki na pomoc grupom e-wykluczonych;
 - dostosować zasadę dodatkowości w odniesieniu do przyznawania funduszy strukturalnych na e-integrację;
 - wykorzystać w razie potrzeby obligacje projektowe na duże projekty infrastrukturalne;
 - propagować partnerstwa publiczno-prywatne (PPP) w odpowiednich ramach europejskich;
 - popierać zasadę europejskiego podatku od transakcji finansowych (PTF) i przeznaczyć jego część na e-integrację;
 - prowadzić negocjacje między przedsiębiorstwami sektora komercyjnego gier hazardowych a podmiotami publicznymi (edukacja) w celu ponownego wykorzystania ich zaawansowanych technologii na wtórnym poziomie, po niższych kosztach, jak tylko ulegną one nieznacznej dezaktualizacji;
 - popierać rozwój mikrofinansowania projektów szkoleń;
 - propagować systemy pomocy bezpośredniej dla osób na dostęp do podstawowych narzędzi (sprzętu i oprogramowania);
 - przeprowadzić ocenę osiągniętych w ciągu minionych 5 lat postępów w zakresie TIK (utworzone miejsca pracy), aby wspólnie z podmiotami określić ich realne potrzeby.
- 1.8.2 W odniesieniu do nabywania umiejętności należy:
- utworzyć radę sektorową, której rolą byłoby stworzenie europejskiej bazy danych;
 - utworzyć europejską bazę danych na temat szkoleń i nowych branż związanych z technologiami informatycznymi oraz określić przydatne elementy dotyczące przyznawania dyplomów uznawanych w skali europejskiej;
 - stworzyć europejski moduł nauczania o wielojęzycznej treści, aby umożliwić szybkie przyswajanie wiedzy i nabywanie umiejętności skutkujących kwalifikacjami;

- poprawić dzięki tym ramom europejskim zauważalność branży informatycznej oraz wpłynąć na poprawę zarobków w tej branży, rozwinąć e-nauczanie na rzecz profesjonalizmu wysokiej jakości (aktualizacja zawodów informatycznych) w celu zwiększenia liczby informatyków i ich przekwalifikowania;
- utworzyć „europejski paszport na rzecz gospodarki cyfrowej”, obowiązkowy przy zakładaniu przedsiębiorstwa.

1.8.3 W odniesieniu do ochrony grup narażonych w kontekście cyfrowym należy:

- określić podstawowe treści internetowe, nie pozostawiając wszystkiego w gestii rynku (UE i państwa członkowskie);
- określić standardy „przeciw zanieczyszczeniu” stron, uczyć bezpieczeństwa w sieci od wieku szkolnego;
- zadbać o to, by wszystkie strony internetowe miały właściwości, które mogą przypominać użytkownikom o podstawowych zasadach bezpieczeństwa;
- zadbać o ustalenie i przestrzeganie praw użytkownika sieci;
- w tym celu ustalić kodeks praw użytkowników technologii cyfrowych, zgodnie z zasadami Karty praw podstawowych i art. 9 traktatu, zapewniając co najmniej poszanowanie swobody ich wypowiedzi, swobody dostępu do informacji, prawa do ochrony danych osobowych, prawa do zostania zapomnianym, prawa do dbałości o ochronę nieletnich.

1.8.4 Odnośnie do dostępu tych grup do pracy należy:

- propagować dialog społeczny i obywatelski z licznymi istniejącymi strukturami na wszystkie wymienione tematy, na rzecz lepszego wysłuchania potrzeb i w celu wykorzystania technologii cyfrowych do tworzenia miejsc pracy i szansy na rozwój gospodarczy, społeczny i osobisty;
- propagować szkolenia informatyczne pracowników przedsiębiorstw w celu zapewnienia im jak najdłuższego utrzymania się na rynku pracy oraz zwiększenia produktywności przedsiębiorstw.

1.8.5 W odniesieniu do kształcenia włączającego wszystkich, EKES zaleca, by Unia zobowiązała się do:

- propagowania równego dostępu do integracyjnego kształcenia we wszystkich szkołach;
- propagowania przyszłej e-integracji już od wieku przedszkolnego, bez dyskryminacji;
- propagowania kształcenia rodziców i nauczycieli w zakresie technologii cyfrowych, a także dostosowania warunków pracy tych ostatnich;
- propagowania wśród uczniów, zwłaszcza doznających niepowodzeń, szerokiego stosowania narzędzi informatycznych w szkole, przede wszystkim w rozrywkowej formie⁽³⁾, oczywiście pod opieką nauczycieli i w celu ukierunkowania

na kompetentne wykorzystanie siły przekazu, co wymaga nowych form uczenia się i ekspresji, szczególnie w rozrywkowej formie (wykorzystanie w klasie *smart phone'ów*, poważnych gier, tabletów, książek elektronicznych, sieci społecznościowych itp.);

- propagowania otwartego dostępu do rynku pracy dla wszystkich dzięki nabywaniu solidnych podstaw wiedzy ogólnej i umiejętności informatycznych.

2. Kontekst opinii

2.1 Celem strategii „Europa 2020” jest wyjście z kryzysu dzięki inteligentnemu i zrównoważonemu rozwojowi sprzyjającemu włączeniu społecznemu. W Europejskiej agencji cyfrowej⁽⁴⁾ jako przeszkody wymienia się brak kompetencji informatycznych, ryzyko braku zaufania wobec sieci i cyberprzestępczość, niewykorzystane szanse rozwiązania problemów społecznych.

2.2 EKES uznaje pierwszorzędne znaczenie tego celu. Żaden obywatel nie powinien być wykluczony ze środowiska cyfrowego, zważywszy na to, że przede wszystkim zapewnia ono sposoby osiągnięcia satysfakcji w życiu osobistym, pozwala na uczestnictwo w życiu towarzyskim oraz na samodzielność⁽⁵⁾.

3. Definicje

3.1 E-integracja

Zgodnie z deklaracją z Rygi⁽⁶⁾, e-integracja odnosi się zarówno do TIK, jak i ich wykorzystywania do osiągnięcia szerzej zakrojonych celów dotyczących włączenia społecznego poprzez udział wszystkich ludzi oraz społeczności we wszelkich aspektach życia społeczeństwa informacyjnego.

3.2 Adresaci środków

Podział obywateli na kategorie ma na celu ustalenie, dla kogo przeznaczona jest pomoc, jednak e-integracja powinna być działaniem globalnym. W wymiarze ludzkim taka integracja zaczyna się od tego, by nie stygmatyzować, dzieląc na kategorie; w wymiarze społecznym chodzi o podejście obejmujące całe zbiorowości, a w wymiarze przemysłowym i handlowym, o ideę projektowania dla wszystkich, odnoszącą się do całego cyklu, od etapu projektowania do zaprzestania użytkowania.

3.3 Kultura informatyczna

Kultura informatyczna jest z założenia środkiem, narzędziem, bez którego nie można już korzystać z tego, czym dawniej była kultura w szerokim znaczeniu, widziana jako więź między obywatelami. Bez tego narzędzia zawężają się możliwości kontaktu z innymi i z inną wiedzą.

Kultura, umiejętności i integracja są ze sobą nierozzerwalnie połączone i odnoszą się do całościowej i niedyskryminującej definicji e-integracji całego społeczeństwa.

⁽³⁾ Praktyka określana *edutainment* w języku angielskim.

⁽⁴⁾ COM(2010) 245 wersja ostateczna/2, Dz.U. C 54 z 19.2.2011.

⁽⁵⁾ Deklaracja ministerialna UE z Malmö w Szwecji, 18 listopada 2009 r.

⁽⁶⁾ Deklaracja ministerialna UE „TIK na rzecz społeczeństwa integracyjnego”, Ryga (Łotwa), 11 czerwca 2006 r., pkt 4.

3.3.1 Integracja zakłada spełnienie następujących warunków wstępnych:

- posiadanie połączenia: e-dostępność w dalszym ciągu stanowi podstawowy warunek;
- umiejętność obsługi urządzeń;
- swobodne posługiwanie się technologią: posiadanie umiejętności informatycznych potrzebnych do korzystania w pełni z oprogramowania w środowisku Mac, Windows, Linux, internetu, telefonów komórkowych itp.
- posiadanie informacji koniecznych do krytycznej oceny treści dostarczanych we wszystkich środkach przekazu, w ramach aktywnej postawy obywatelskiej.

3.3.2 Wśród osób wykluczonych ze środowiska cyfrowego znajdują się osoby starsze, niepełnosprawne, czasami opiekunowie, osoby o niskich dochodach, niskim poziomie wykształcenia, z pewnym niuansiem: część „osób starszych” zna i wykorzystuje internet, znany im od momentu, kiedy się pojawił, i ta grupa stanowi w pewnych państwach członkowskich prawdziwą siłę napędową gospodarki. Zdaniem EKES-u chodzi o zagwarantowanie, dzięki informatyce, samodzielności wszystkim ludziom, niezależnie od ich pozycji w społeczeństwie, za pomocą zarazem podejść ukierunkowanych na konkretne grupy oraz podejścia obejmującego wszystkich, zapewniającego większe oszczędności i lepsze włączenie społeczne.

3.3.3 EKES uważa, że e-integracja z pewnością nie przebiega stabilnie ani liniowo. Technologie stale ewoluują, praca staje się niepewna, elastyczna, przebieg kariery ulega fragmentacji. E-integracja wiąże się często z nakładającymi się przyczynami. Jej podstawowymi czynnikami są szkolenia i odświeżanie umiejętności.

3.3.4 Sprawa dotyczy przedsiębiorstw dotkniętych problemami finansowymi, brakiem umiejętności i/lub czasu. Zdaniem Komitetu e-integracja musi wybiegać w przyszłość, aby sprawić, by w jak największym stopniu przemiany TIK zbiegały się ze zmieniającymi się przyczynami wykluczenia.

3.4 Zawodowe umiejętności informatyczne

Kształcenie przez całe życie ma zasadnicze znaczenie. Po okresie prawdziwego zachwyty młodych ludzi informatyką, nabywanie informatycznych umiejętności zawodowych⁽⁷⁾ przestało wiązać się z dobrymi zarobkami, a branża ta straciła dobry wizerunek. Pilnie należy ponownie zmotywować przyszłe kadry pracownicze odpowiednim statusem, zarobkami, lepszymi warunkami pracy, po to by zapełnić niedobory wykwalifikowanego personelu, wprowadzić odpowiednie szkolenia, włączyć grupy znajdujące się w trudnej sytuacji. Zawodowi informatycy pociągają za sobą użytkowników.

⁽⁷⁾ Za: Insead, „The school of the world”, cytowane przez André Richiera z DG ENT podczas wysłuchania w dniu 28.3.2011.

4. Środki

4.1 Powszechny dostęp

4.1.1 W celu wyeliminowania rozbieżności w dostępie do TIK i propagowania e-integracji, Unia Europejska wprowadziła w 2002 r. usługę powszechną i prawa użytkownika do sieci i usług łączności elektronicznej⁽⁸⁾. Złożenie wniosku o podłączenie do publicznej sieci łączności musi oznaczać możliwość korzystania z transmisji o szybkości wystarczającej do posiadania funkcjonalnego i niezbyt kosztownego dostępu do internetu. Nie chodzi o wyeliminowanie rynku i ucziwej konkurencji, lecz o uzyskanie równowagi między celami ekonomicznymi a koniecznością pilnego zaspokojenia potrzeb społecznych. EKES podkreślał już wielokrotnie, że rynek nie stanowi celu samego w sobie, lecz służy poprawie jakości życia obywateli.

4.1.2 Jakość, innowacyjność, przejrzystość i dostępność, których można oczekiwać od usług świadczonych w interesie ogólnym w Europie i w państwach członkowskich, leżą u samych podstaw e-integracji. Chodzi zatem o trwałą społeczną skuteczność, kluczowy element postępu integracji. I oto cały paradoks wyzwania związanego z integracją informatyczną: społeczna skuteczność usług świadczonych w interesie ogólnym i związanych usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym, długofalowe działania publiczne, będą kluczowymi elementami postępu integracji, a chodzi przecież o dziedzinę, w której szybkość jest zasadniczym czynnikiem. Do zadań władz publicznych należeć będzie próba rozwiązania tego paradoksu.

4.2 Równy dostęp dla wszystkich

4.2.1 Aby zagwarantować usługę powszechną, należy szybko uzyskać pokrycie całego terytorium Europy siecią, rozwinąć technologię szerokopasmową ułatwiającą usługi o dużej szybkości i wykorzystać dywidendę cyfrową⁽⁹⁾.

4.2.2 Jednakże stwierdza się utrzymujące się nierówności w dostępie do TIK i w ich wykorzystaniu, odzwierciedlające występujące wcześniej nierówności ekonomiczne i społeczne. Najczęściej osoby zintegrowane pod względem TIK to te, które dysponują środkami pozwalającymi nabyć wymaganą wiedzę i rozwiązania logistyczne.

5. Nabywanie podstawowych umiejętności informatycznych

Pierwsze kroki

Grupy docelowe przyciąga ku informatyce sprzężenie trzech czynników: potrzeby, zainteresowania i środków (finansowych i innych).

⁽⁸⁾ Dyrektywa 2002/22/WE.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 94 z 18.4.2002; Dz.U. C 110 z 9.5.2006; Dz.U. C 175 z 27.7.2007; Dz.U. C 224 z 30.8.2008; Dz.U. C 175 z 28.7.2009; Dz.U. C 128 z 18.5.2010; Dz.U. C 44 z 11.2.2011; Dz.U. C 54 z 19.2.2011; Dz.U. C 107 z 6.4.2011, s. 53.

5.1 Osoby starsze

5.1.1 Rosnące grupy osób najstarszych⁽¹⁰⁾ w mniejszym stopniu korzystają z TIK:

- Albo znają już te technologie i mają potrzebę zaktualizowania swojej wiedzy. EKES uważa, że samorządy lokalne, wspólnie z przedsiębiorstwami, mogłyby w ramach dialogu społecznego zaproponować odpowiednie szkolenia przeznaczone dla osób planujących ponownie wejść na rynek pracy lub utrzymać się na nim.
- Albo jeszcze nie rozpoczęły edukacji informatycznej i muszą przezwyciężyć brak zainteresowania, nieśmiałość lub nieufność i nauczyć się obsługi narzędzi, czy to z przyczyn zawodowych, czy po to, by ułatwić sobie życie domowe i towarzyskie. EKES uważa, że to technologie i „eksperci” powinni się dostosować. Takim osobom należy zaproponować: 1) przewodnika, 2) dostęp do oprogramowania przyjaznego dla użytkownika, 3) dostęp do sprzętu dostosowanego do ich możliwości, 4) odpowiednie cele, by wzbudzić ich zainteresowanie i potrzeby, jak na przykład tworzenie projektów dotyczących elektronicznej służby zdrowia, odtwarzania zbiorowej pamięci społeczności lokalnej, odbudowywania więzi społecznych, samodzielności.

5.1.2 Dla osób mieszkających samotnie technologie cyfrowe mogą stanowić łączność o żywym znaczeniu. Na przykład upowszechnienie połączenia – za rozsądną cenę – telefonu z służbami ratunkowymi poprzez wciśnięcie jednego klawisza może stanowić rzeczywistą misję usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym, która ratować będzie osoby w sytuacjach krytycznych. Internetowa służba zdrowia odgrywać będzie coraz większą rolę⁽¹¹⁾; wszystkie zasady, których EKES pragnie, by przestrzegano wobec użytkowników technologii informatycznych, mają charakter uniwersalny i mają zastosowanie w dziedzinach zdrowia i usług socjalnych.

5.1.3 Rok 2012 jako Rok Aktywności Osób Starszych i związane z nim partnerstwa na rzecz innowacji muszą stanowić okazję do tego, by UE uwypukliła rolę integrującego łącznika, jaką pełnią TIK między pokoleniami (nauczanie), z myślą o uniknięciu izolacji osób starszych i o wygodzie ich życia.

5.2 Osoby niepełnosprawne

Technologie TIK mogą ułatwiać osobom niepełnosprawnym udział w życiu społeczeństwa na równej stopie z innymi⁽¹²⁾. Kwestie pozostają takie same jak dla wszystkich grup docelowych: określić cel, pomoc w nauce, sprzęt i oprogramowanie dostępne i odpowiednio dostosowane, urządzenia dostępne i łatwe w obsłudze, a w szczególności inteligentne systemy transportu⁽¹³⁾. Rola kultury informatycznej jako „usługi świadczonej w interesie ogólnym” przejawia się w kontekście osób niepełnosprawnych. Pomoc przy każdym rodzaju niepełnosprawności może zaowocować lepszą integracją społeczną. Należy uznać rolę organizacji pozarządowych i skoordynować

ich działania z działaniami władz publicznych. Podejście oparte na projektowaniu uniwersalnym, które w możliwie największym stopniu uwzględni potrzeby wszystkich kategorii użytkowników, jest lepsze od wyspecjalizowanych projektów przeznaczonych wyłącznie dla osób niepełnosprawnych.

5.3 Osoby o niskich dochodach

5.3.1 Nierówności w dostępie do technologii informatycznych są przedłużeniem nierówności ekonomicznych i społecznych: opozycji kobiety/mężczyźni, rodziny/samotne kobiety, miasta/regiony wiejskie lub wyspiarskie, bogate kraje/kraje słabiej rozwinięte. Aby osiągnąć jak największą integrację, należy je niewątpliwie przezwyciężyć.

5.3.1.1 W jeszcze gorszej sytuacji znajdują się osoby pochodzące ze środowisk imigracyjnych lub z grup mniejszościowych. Interesujące je oprogramowanie nie jest produkowane.

5.3.2 EKES uważa, że zorganizowanie darmowego publicznego dostępu do internetu w newralgicznych punktach miast i dostęp do otwartych danych 2.0 oraz do otwartego oprogramowania oferowałyby możliwość szukania pracy i komunikacji. Stałe punkty dostępu zachowują swą wartość jako miejsca udzielania pomocy w szkoleniu. Tą rolę powinny podzielić się władze publiczne, operatorzy i stowarzyszenia.

5.3.3 Dostęp do infrastruktury i narzędzi należy traktować jako prawo podstawowe: szkolenia, przekazywanie wiedzy i doświadczenia są bardzo ważne dla nabywania umiejętności informatycznych w każdym wieku i w każdej sytuacji życiowej.

5.4 Osoby o niskim poziomie wykształcenia

5.4.1 Zdaniem EKES-u należy wzbudzić zainteresowanie informatyką u takich osób, organizując specjalistyczną pomoc, počawszy od obsługi telefonu i mediów.

5.4.2 Uczenie się na przemian za pomocą sprzętu i ze wsparciem nauczyciela, rozpoczęcie od elementów zabawy, pozwala uniknąć demotywacji. EKES uważa, że dzieci z problemami szkolnymi mogłyby nadrabiać zaległości, korzystając ze *smart phone*'u jako nowego rodzaju ołówka. Dostęp do podstawowej wiedzy można rozpocząć od „poważnych gier”, zbliżonych do łamigłówek, dla młodzieży i dorosłych, dzięki programom umożliwiającym nabywanie umiejętności.

5.4.3 Aby technologie informatyczne docierały do wszystkich, Unia Europejska potrzebuje internetu wzbogaconego przez kulturę. Kultura jest tym, co zdaniem Europejczyków najbardziej ich łączy. UE musi wprowadzić różnorodność form wyrazu kulturowego we wszystkich inicjatywach związanych z agendą cyfrową⁽¹⁴⁾. Digitalizacja dóbr kultury ułatwia osobom w trudnej sytuacji dostęp do wiedzy, która jest częścią bagażu użytecznego zarówno w integracji społecznej, jak w samorealizacji, w szczególności w języku ojczystym.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 44 z 11.2.2011, s. 17; Dz.U. C 77 z 31.3.2009, s. 115; Dz.U. C 74 z 23.3.2005, s. 44.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 317 z 23.12.2009, s. 84.

Zob. Europejskie Stowarzyszenie Telematyki Zdrowotnej EHTEL.

⁽¹²⁾ COM(2010) 636 wersja ostateczna; Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych, ratyfikowana przez UE 23.12.2010.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 277 z 17.11.2009, s. 85.

⁽¹⁴⁾ Konwencja UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego z 20 października 2005 r., która weszła w życie 18 marca 2007 r.; rezolucja PE z 5.5.2010 w sprawie nowej agendy cyfrowej dla Europy: 2015.eu.

5.5 Społeczności mniejszościowe

5.5.1 EKES pragnie, by społeczności te (imigranckie lub nie, jak Romowie) uzyskały możliwość e-integracji. Ich członkowie nie są analfabetami, jednak nie znają języka ani kultury kraju przyjmującego. Nie mają łatwego dostępu do komputerów. Kobiety są często najgorzej poinformowane i znajdują się w jeszcze trudniejszej sytuacji.

5.5.2 Przykład systemu IMI⁽¹⁵⁾, wielojęzycznej internetowej aplikacji przeznaczonej dla krajowych administracji państw UE w celu ułatwienia komunikacji, może służyć jako podstawa społecznych aplikacji służących rozwijaniu wiedzy i umiejętności mieszkańców i obywateli UE, a tym samym dających im dostęp do e-nauczania.

5.5.3 Rola sieci społecznościowych, o ile będzie się ją właściwie kontrolować, może być pierwszoplanowa w przypadku wszystkich grup docelowych wymienionych w rozdziale 5 niniejszej opinii. Ponadto kawiarenki internetowe, które odgrywają pewną rolę wśród młodzieży w zakresie rozwoju ich zainteresowania i wiedzy informatycznej, mogłyby stać się bardziej przystępne cenowo, np. dzięki przyznawaniu bonów zniżkowych przez władze lokalne.

5.6 Przedsiębiorstwa również

5.6.1 MŚP, o ile ich główna działalność nie jest związana z informatyką, mogą znaleźć się w sytuacji e-wykluczenia. Brak czasu na wdrożenie się w użytkowanie technologii informatycznych, ciężar tradycji, trudności finansowe, przestarzałe podejście do zarządzania za pomocą informatyki, mogą wpłynąć na zarządzanie przedsiębiorstwem, na jego procesy i personel. MŚP mogą zatem nie wiedzieć, jak wykorzystywać praktykę chmur obliczeniowych (*cloud computing*)⁽¹⁶⁾, która przynosi rozwiązania z zakresu zarządzania IT. Jako że może to wpłynąć na ich produktywność, należy znaleźć sposoby na ich e-integrację.

6. Rozwijanie umiejętności informatycznych wszystkich obywateli w celu podjęcia wyzwań społecznych

6.1 Kształcenie i szkolenie⁽¹⁷⁾

6.1.1 Przyszła integracja rozpoczyna się już w wieku przedszkolnym

Równy dostęp we wszystkich szkołach do integracyjnej edukacji informatycznej dla wszystkich dzieci, także niepełnosprawnych, osamotnionych, pochodzących z rodzin w trudnej sytuacji, zwiększy ich samodzielność w dorosłości. Szerokie stosowanie „poważnych gier”, tabletów i książek elektronicznych pod opieką nauczycieli, a także powszechne wykorzystywanie sieci

⁽¹⁵⁾ IMI, COM(2011) 75 wersja ostateczna z 21.2.2011 – Współpraca i Europa / rozwój gospodarczy i zatrudnienie, www.ec.europa.eu/imi-net.

⁽¹⁶⁾ *Cloud computing*: wykorzystywanie technologii informatycznych w celu dostarczania produktów, usług i rozwiązań z zakresu zarządzania w czasie rzeczywistym przez internet, odbywające się wewnątrz przedsiębiorstwa (*private*), na zewnątrz (*public*) lub w sposób hybrydowy. Opinia EKES-u TEN/452 w opracowaniu.

⁽¹⁷⁾ E-nauczanie: wykorzystanie nowych technologii, multimediów i internetu w celu ulepszenia jakości kształcenia i szkolenia dzięki zdalnemu dostępowi do zasobów i usług oraz do możliwości współpracy i wymiany (definicja Komisji Europejskiej – inicjatywa *e-Learning*).

społecznościowych mogłoby umożliwić włączenie uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji dzięki nowym formom nauczania, które środki te oferują.

6.1.2 Uzyskiwanie kwalifikacji i dyplomów oraz zatrudnianie w przemyśle informatycznym powinno móc opierać się na europejskim zestawie szkoleń, zwłaszcza szkoleń dotyczących nowych branż związanych ze społeczeństwem informatycznym. Niektóre zawody to dawne profesje po przekwalifikowaniu, inne nie. Można by stworzyć europejski otwarty katalog umiejętności informatycznych, aby określić warunki nadawania dyplomów europejskich ułatwiających zainteresowanym mobilność. EKES uważa, że środki umożliwiające europejskim studentom uzyskanie wysokiego statusu społeczno-zawodowego powinny spowolnić proces słabnięcia zainteresowania branżami sektora cyfrowego wśród tych osób.

6.1.3 Konieczne są europejskie środki stymulujące w odniesieniu do wszystkich rodzajów kształcenia w zakresie umiejętności informatycznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, obejmujące także szkolenie rodziców i nauczycieli, których warunki pracy powinny zostać odpowiednio dostosowane.

6.2 Uczenie się przez całe życie, e-nauczanie przez całe życie

6.2.1 W przypadku niektórych wymienionych grup docelowych konieczne jest prowadzenie ukierunkowanych kampanii. W przypadku osób wykluczonych z dostępu do technologii informatycznych istotne znaczenie ma przekazywanie wiedzy opartej na doświadczeniu, zaś metody partycypacyjne, obok nauczania teoretycznego, zarazem przyczyniają się do rozwoju potencjału i stwarzają możliwość integracji społecznej. Kwestia ta szczególnie dotyczy poszukujących pracy ludzi bezrobotnych, osób aktywnych zawodowo, osób starszych i osób społecznie wykluczonych; wszystkim im potrzebne są kontakty społeczne i zdolność do zatrudnienia.

6.2.2 Działania przedsiębiorstw

W przyszłości do założenia przedsiębiorstwa powinien być wymagany „paszport na rzecz gospodarki cyfrowej”, uzyskiwany po odbyciu standardowego szkolenia dotyczącego TIK w środowisku biznesu.

Za pośrednictwem umów wewnątrzzakładowych należy upowszechnić wewnętrzne szkolenia pracowników przedsiębiorstw w zakresie TIK, gdyż przyczynia się to do e-integracji i umożliwia dłuższe utrzymanie tych osób na rynku pracy oraz zwiększenie wydajności przedsiębiorstwa.

6.2.3 Działania władz publicznych

Polityczne strategie rozwoju technologii informatycznych, na poziomie krajowym i lokalnym, powinny od samego początku być pomyślane jako integracyjne i niedyskryminujące.

Wykorzystanie funduszy strukturalnych: to władze powinny określić, jakie innowacyjne działania mają żywotne znaczenie dla całego społeczeństwa i mogą zostać wsparte, tak aby można było zaproponować je wszystkim zainteresowanym stronom po jak najkorzystniejszej cenie.

UE i państwa członkowskie powinny zaproponować europejskie ramy służące rozwojowi profesjonalizacji zawodów w sektorze technologii informatycznych.

6.3 Opracowanie treści

6.3.1 Fakt, że treści są bardzo ważne, sprawia, iż nie wolno pozostawić rynkowi zadania określenia szkoleń, kształcenia i kultury.

6.3.2 Krajowe władze publiczne powinny zdefiniować podstawowe treści, ułatwiać szkolenia na odległość oraz – wspólnie z Unią – określić odpowiednie elementy dotyczące przyznawania dyplomów uznawanych w skali europejskiej. Aby poznać rzeczywiste potrzeby, należy uważnie słuchać opinii użytkowników.

6.3.3 Treści, które można odpowiednio dostosowywać, oraz multimedia są niezbędne do tego, by środowisko cyfrowe jednostki zachowało ciągłość (internet zapewniający dostęp do kultury); należy przy tym zadbać o dostępność dla osób niepełnosprawnych.

6.3.4 Obywatele państw, których języki są w małym stopniu używane poza granicami kraju, mają nierówne szanse, jeśli chodzi o ofertę internetową. Unia i jej państwa członkowskie powinny czuwać nad tym, by ich kultury były respektowane oraz by w ich językach rozpowszechniane były użyteczne treści.

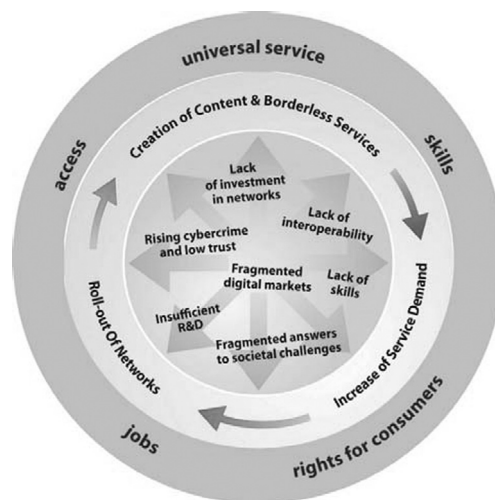
6.3.5 Treści zamieszczane w sieciach społecznościowych tworzone są przez użytkowników. Narzędzie to można wykorzystać do tego, by, respektując prawa użytkowników, przyciągnąć wszelkie osoby mające trudności z technologiami informatycznymi.

7. Zapewnić bezpieczeństwo, aby przełamać nieufność

A. Wykorzystywanie technologii informatycznych wymaga maksymalnej ostrożności⁽¹⁸⁾ w przypadku, gdy ktoś nie czuje się pewny siebie ani nie potrafi pewnie obchodzić się z systemem i gdy względna niewiedza w kwestii bezpieczeństwa w sieci uniemożliwia podjęcie środków ochrony⁽¹⁹⁾. Osoby wykluczone lub przechodzące proces e-integracji narażone są na większą liczbę zagrożeń.

B. Korzystanie z technologii cyfrowych zmienia mentalność osób i społeczeństwa: przykładowo, czy należy chronić „przejrzystość”, czy „intymność”? Ogólnie rzecz biorąc, jakiegokolwiek podejście do kwestii e-integracji powinno iść w parze ze świadomością, że technologie te same w sobie zakładają znaczny „stopień ingerencji”⁽²⁰⁾ – przyzwolonej czy nie – w życie prywatne oraz że ich niewłaściwe stosowanie będzie miało katastrofalne skutki dla każdego użytkownika, zwłaszcza dla grup szczególnie narażonych. Nasilenie walki z nadużyciami i przestępczością związaną z technologiami cyfrowymi powinno przyczynić się do zwiększenia zaufania użytkowników.

C. Wyzwania związane z agendą cyfrową oraz oczekiwania obywateli można w symbolicznym skrócie przedstawić za pomocą poniższych trzech koncentrycznych kół.

7.1 Prawa użytkowników

7.1.1 EKES chciałby, aby podjęto środki, które zapewnią bezpieczeństwo środowiska cyfrowego, transakcji internetowych i wszystkich grup użytkowników oraz wzbudzą zaufanie tych ostatnich, jak przewiduje siódmy program ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego⁽²¹⁾.

7.1.2 Można by rozważyć wyposażenie stron internetowych we właściwości, które mogą przypominać użytkownikom o prostych zasadach, których należy przestrzegać, aby się odpowiednio chronić⁽²²⁾. Omawianie w szkołach – od początku kształcenia średniego – niewielkich broszur, takich jak publikacja Komisji Europejskiej „eYou Guide – Twoje prawa online”⁽²³⁾, miałyby istotne znaczenie, aby uwarżliwiać ludzi młodych, jako grupę także narażoną na zagrożenia, i kształcić u nich podstawowe gesty pozwalające korzystać z technologii cyfrowej bez szkodliwych następstw.

7.1.3 EKES jest zdania, że należałoby lepiej wyjaśniać obywatelom funkcję Europejskiego Inspektora Ochrony Danych (EIOD) – urzędu ustanowionego na mocy art. 16 TFUE – a także rolę G29.

7.1.4 EKES pragnie, by chroniono godność użytkowników poprzez opracowanie europejskich przepisów prawa⁽²⁴⁾ zgodnych z zasadami Karty praw podstawowych, tak aby respektować ich:

- wolność wypowiedzi i dostępu do informacji, zwłaszcza w języku ojczystym,
- prawo do ochrony prywatności i danych osobowych (tożsamość, zdrowie etc.),

⁽¹⁸⁾ Dz.U. 218 z 23.7.2011, s. 130.

⁽¹⁹⁾ Dz.U. C 107 z 6.4.2011, s. 58, i COM(2010) 521 wersja ostateczna.

⁽²⁰⁾ Alex Türk, przewodniczący francuskiej Krajowej Komisji Informatyki i Swobód (Commission Nationale Informatique et Libertés), w: „La vie privée en péril, des citoyens sous contrôle” (Zagrożona prywatność, obywatele pod kontrolą), Ed. O. Jacob, 2011; prace G29, grupy zrzeszającej przedstawicieli wszystkich niezależnych organów ochrony danych krajowych (art. 29 dyrektywy z 24.10.1995).

⁽²¹⁾ Siódmy program ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego na lata 2007–2013 – decyzja 1982/2006/WE z 18 grudnia 2006 r.

⁽²²⁾ Opinia 5/2009 G29 w sprawie internetowych sieci społecznościowych, 12.6.2009, rozdz. V, pkt 8: opracowywanie technologii o domyślnych ustawieniach służących ochronie prywatności.

⁽²³⁾ Zob. www.ec.europa.eu/eyouguide.

⁽²⁴⁾ Rezolucja PE z 5 maja 2010 r. w sprawie nowej agendy cyfrowej dla Europy: 2015.eu, pkt 29: wiele państw członkowskich nie ratyfikowało jeszcze Konwencji Rady Europy o cyberprzestępczości.

- prawo do „zostania zapomnianym”,
- prawo do tego, by chroniono nieletnich.

7.1.5 Przypomina, że istnieją już różne krajowe i międzynarodowe karty praw konsumentów⁽²⁵⁾, w których spisano podstawowe prawa użytkowników technologii cyfrowych z myślą o tym, by zagwarantować ich przestrzeganie. Parlament Europejski pragnie, aby przyjęta została taka karta na poziomie UE. Komitet chciałby, aby kodeks praw internetowych w UE, zapowiedziany przez Komisję w komunikacie na temat europejskiej agendy cyfrowej⁽²⁶⁾, został niezwłocznie przedyskutowany w ramach dialogu z organizacjami konsumentami, a także z europejskimi partnerami społecznymi.

7.2 PE domaga się uznania „piątej swobody, czyli swobodnego przepływu treści i wiedzy” w sieciach. EKES uważa, że powinna ona zagwarantować bezpieczeństwo użytkowników i własność intelektualną. W przypadku danych gospodarczych i przemysłowych także potrzebne jest bezpieczeństwo. Przetwarzanie rozproszone (*grids*) i chmury obliczeniowe (*cloud computing*), mobilizujące za pośrednictwem technologii informatycznych wiele podmiotów jednocześnie, wymagają szczególnych metod ochrony, które powinny zostać udostępnione przedsiębiorstwom, zwłaszcza BMŚP.

7.3 Przyspieszenie wdrażania administracji elektronicznej⁽²⁷⁾ pod kątem ułatwienia formalności powinno zapewnić bezpieczeństwo procedur administracyjnych, zwłaszcza w odniesieniu do osób starszych, mając na względzie, że demokracja cyfrowa może sprzyjać integracji, jednak nie powinna naruszać demokracji jako takiej, i że jej praktyki powinny podlegać wyżej wymienionym zasadom.

8. Tworzenie miejsc pracy

8.1 Obejmująca wszystkich e-integracja powinna zapewnić zwiększenie wzrostu oraz liczby zatrudnionych pracowników. Kryzys, sytuacja demograficzna i wzrost bezrobocia, niestabilności zatrudnienia nie sprzyjają rozwojowi umiejętności, ani z punktu widzenia pracowników, ani z perspektywy pracodawców. Przeciwdziałanie niepewności zatrudnienia i izolacji jest jednym z warunków dążenia do rozwoju umiejętności, zwłaszcza informatycznych, z myślą o stworzeniu rynku pracy sprzyjającego integracji społecznej⁽²⁸⁾, jako że pogłębia się rozdzwięk między pracownikami wykwalifikowanymi a niewykwalifikowanymi. Dialog społeczny, szczególnie sektorowy⁽²⁹⁾, oraz publiczne strategie polityczne powinny koniecznie harmonizować ze sobą, by zapewnić poprawę umiejętności informatycznych grup społecznych znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i ich przekształcenie w zatrudnienie.

8.2 Nowe branże wzbudzają zainteresowanie tych kategorii osób, które podejmują szkolenia informatyczne, by ponownie wejść na rynek pracy. Agencje pracy w państwach członkowskich powinny być w stanie unaocznnić istnienie takich branż w różnych dziedzinach, by wesprzeć ich uznanie przez Unię.

8.3 We wszystkich państwach członkowskich urzędy inspekcji pracy powinny uaktualnić swoje kompetencje.

8.4 Włączanie tej kwestii w główny nurt polityki oraz synergie między działaniami europejskimi będą miały kluczowe znaczenie dla skuteczności e-integracji w Unii. W Unii większość urządzeń cyfrowych wykorzystywanych przez użytkowników ostatecznych pochodzi z importu, tak więc cechy procesu ich produkcji nie są znane Europejczykom. Tymczasem dla obywateli dostępność zależy od technologii urządzeń, jakimi na co dzień się posługują; w szczególności dotyczy to grup docelowych znajdujących się w trudnej sytuacji, zwłaszcza osób starszych i niepełnosprawnych. Należy promować wzornictwo i funkcjonalność urządzeń zapewniające znaczną dostępność oraz oprogramowanie zawierające odpowiednio dostosowane treści, aby uczynić je atutami kultury informatycznej sprzyjającej integracji, zdefiniowanymi zgodnie z podejściem europejskim oraz z poszanowaniem standardów światowych; ponadto należy przewidzieć odpowiednie zapisy w umowach handlowych.

8.5 Wymaga to inwestycji we wszystkich dziedzinach, w szczególności w odniesieniu do usług skierowanych do społeczeństwa. Jeśli Europejczycy nie dokonają tych inwestycji, zrobią to inni, a przedsiębiorstwa UE utracą rynki i miejsca pracy. Obecny cel UE polega na inwestowaniu 3 % PKB w działalność badawczo-rozwojową. EKES uważa, że faktyczne zrealizowanie tego celu jest nagłą koniecznością. Wszystkie grupy docelowe znajdujące się w trudnej sytuacji oczekują postępów.

9. Finansowanie działań

9.1 Strategie polityczne, które należy stworzyć, nie powinny prowadzić do tego, by osoby zintegrowane dziś pod względem kultury informatycznej wypadły z koła sukcesu. Budżet na podjęcie tego wyzwania o kluczowym znaczeniu dla Unii należy opracować w perspektywie długoterminowej, od początku (B+R+I) do końca łańcucha (użytkownicy ostateczni), przewidując rezerwy finansowe, które pozwolą łagodzić skutki kryzysów. Kiedy w krajowych budżetach nie ma już swobody manewru ze względu na cięcia narzucone w celu zmniejszenia wydatków, każdy dodatkowy procent może mieć ogromne znaczenie.

9.2 Do integracji wszystkich grup docelowych podlegających e-wykluczeniu można doprowadzić poprzez utworzenie zorganizowanego europejskiego rynku odpowiednich usług wsparcia, ewentualnie poprzez powołanie grupy zadaniowej, której działania przyniosłyby efekt skali.

9.3 Finansowanie dotyczy utworzenia infrastruktury pokrywającej całe terytorium Europy, badań i innowacji technologicznych, treści, innowacji społecznych na rzecz wykluczonych grup docelowych, e-nauczania, przekształcania umiejętności w konkretne zatrudnienie, działań społeczeństwa obywatelskiego, przedsiębiorstw, podmiotów publicznych szczebla krajowego, terytorialnego i lokalnego.

9.4 Kumulowanie wsparcia powinno umożliwić usunięcie przyczyn wykluczenia (które same w sobie też się kumulują), pokryć koszty energii, pomieszczeń, określanie treści, umożliwić opracowanie właściwie dostosowanych urządzeń, zaproponowanie odpowiednich szkoleń.

⁽²⁵⁾ Dokument nr 37-08 INFOSOC, marzec 2008 – Charter of Consumer Rights in the Digital World (Karta praw konsumentów w środowisku cyfrowym).

⁽²⁶⁾ COM(2010) 245 wersja ostateczna/2, działanie 4.

⁽²⁷⁾ Deklaracja z Malmö, 2009.

⁽²⁸⁾ Porozumienie ramowe zawarte między ETUC, Business Europe, CEEP i UEAPME, 2010.

⁽²⁹⁾ Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady (2008/C 111/01) w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie.

9.5 Środki w zakresie e-integracji (zarządzanie, działania, kontrola) powinny zdanem EKES-u zostać wymienione w publikowanym przez Komisję rocznym sprawozdaniu i przedyskutowane z partnerami społecznymi; należy szeroko rozpropagować środki mające na celu wskazanie obywatelom możliwości e-integracji.

9.5.1 Podmioty terytorialne, odgrywające główną rolę we wdrażaniu polityki krajowej, powinny: 1) uwzględnić w swoich lokalnych programach działania priorytet dotyczący technologii informatycznych i zwrócić się do EFS; 2) uświadczać liderom grup społecznych, jakie są potrzeby tych ostatnich w zakresie technologii informatycznych; 3) zwiększać świadomość grup docelowych za pośrednictwem środków lokalnych, takich jak telewizja lokalna; 4) zasięgać opinii tych grup w kwestii ich potrzeb, organizując spotkania z przedstawicielami zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego.

9.5.1.1 EKES wyraża ubolewanie, że dialog społeczny i obywatelski, na szczeblu europejskim, jak i krajowym, nie jest zorganizowany konkretnie wokół e-społeczeństwa, które ma przemożny wpływ na styl życia, gdy tymczasem grupom znajdującym się w trudnej sytuacji potrzeba długofalowej perspektywy, spójności, gwarancji i zdecentralizowanych działań.

9.6 Przedsiębiorstwa powinny mieć możliwość rozwijania się poprzez technologie informatyczne i uwrażliwiania projektantów, konstruktorów, zarówno we własnym interesie, jak i z myślą o uwzględnieniu wszelkiego rodzaju niekorzystnych warunków (projektowanie dla wszystkich, w tym dostępność elektroniczna).

9.7 Metody finansowania

9.7.1 Europejski Fundusz Społeczny (EFS): W latach 2014–2020 Komisja (główne działania 11 i 12) planuje za pośrednictwem EFS przyznać państwom członkowskim fundusze na realizację celów w zakresie e-integracji. EKES uważa, że konieczne jest ponadto poszukiwanie synergii między różnymi liniami budżetowymi.

9.7.1.1 EKES zastanawia się, czy wobec sprawy tak ważnej dla przyszłości celowe jest stosowanie zasady dodatkowości w odniesieniu do przyznawania funduszy strukturalnych, w momencie gdy wiele podmiotów publicznych ma poważne trudności budżetowe, a realizacja kolejnych faz zmniejszania przepaści cyfrowej nie może czekać. Pragnie, by przeanalizowano możliwości bezpośredniego przydzielania środków finansowych.

9.7.2 Komitet proponuje, by z myślą o zapewnieniu e-integracji zbadano możliwości nowych sposobów finansowania:

— między podmiotami prywatnymi i publicznymi, w odniesieniu do TIK w ogólności, oraz np. z przedsiębiorstwami sektora komercyjnych gier

hazardowych (które osiągają znaczne dochody) w celu ponownego wykorzystania ich zaawansowanych technologii na wtórnym poziomie, a zatem po niższych kosztach;

— w przypadku e-infrastruktury i infrastruktury, w kontekście inicjatywy Komisji dotyczącej wprowadzenia obligacji projektowych w ramach strategii „Europa 2020”, jeśli zostanie ona skutecznie zrealizowana ⁽³⁰⁾;

— wkład dostawców dostępu, operatorów, dostawców urządzeń przeznaczony na e-nauczanie;

— europejski podatek od transakcji finansowych ⁽³¹⁾, którego część można by przeznaczyć na e-integrację.

9.7.3 W każdym wypadku kontrola ⁽³²⁾ wykorzystania funduszy miałyby zasadnicze znaczenie dla zagwarantowania skuteczności wsparcia. Partnerzy społeczni powinni zostać włączeni w różne formy kontroli. W przypadku EFS istnieją już komitety monitorujące. Jeśli chodzi o PPP, możliwe do wprowadzenia przy odpowiednich ramach europejskich, warto obmyślić nowe formy monitorowania kosztu finalnego, zarówno dla podatnika, jak i dla użytkownika, zgodnie z ideą i zasadami usług świadczonych w interesie ogólnym, usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym. Można by je wprowadzić w życie tylko pod warunkiem istnienia odpowiednich ram europejskich ⁽³³⁾.

9.7.4 EKES jest zdania, że nie wystarczy zapewnić powszechny dostęp oraz dostosować do postępu technologicznego szybkość przesyłu w ramach usługi powszechnej, i przypomina swoje propozycje (z opinii CESE 1915/2008), zgodnie z którymi należy:

— skupić się zarówno na wykluczeniu społecznym związanym z brakiem środków i umiejętności, jaki cechuje grupy użytkowników znajdujące się w trudnej sytuacji, jak i na wykluczeniu spowodowanym położeniem geograficznym oraz rozszerzyć zakres usługi powszechnej, tak by zapewnić wszystkim użytkownikom dostęp, niezależnie od ich położenia;

— wspierać finansowanie usługi powszechnej ⁽³⁴⁾ za pomocą krajowych dotacji rządowych i funduszy wspólnotowych, co stanowi jedyną alternatywę w krajach, w których operatorzy nie są w stanie udźwignąć kosztów wynikających z obowiązku świadczenia usługi powszechnej;

— wspierać projekty e-integracji, zwłaszcza mikrofinansowanie projektów szkoleń realizowanych przez lokalne ośrodki publiczne oraz tworzenie interaktywnych punktów bezpłatnego dostępu do internetu w miejscach publicznych;

⁽³⁰⁾ Konsultacje zainicjowane 2 maja 2011 r.

⁽³¹⁾ PE, sprawozdanie A. Podmioty w sprawie opodatkowania transakcji finansowych – 529 głosów za, 127 przeciw, 18 osób wstrzymało się od głosu (8–9 marca 2011 r.).

⁽³²⁾ Dz.U. C 132 z 3.5.2011, s. 8.

⁽³³⁾ Dz.U. C 48 z 15.2.2011, s. 72.

⁽³⁴⁾ Dz.U. C 175 z 28.7.2009, s. 8.

- zachęcać państwa członkowskie do wprowadzenia pomocy finansowej dla rodzin lub osób, dla których podstawowe wyposażenie (komputer, oprogramowanie, modem), dostęp i usługi mogą być nieosiągalne ze względu na cenę.

Bruksela, 13 lipca 2011 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON
